

Huszedik századi történelmünk következményeként a magyar irodalom rendkívül összetett fogalomná vált. Magába foglalja a magyarországi magyar irodalmat, a kisebbségi magyar irodalmakat és a nyugati magyar irodalmat. Nemzeti irodalmunk egységét biztosítja a közös történelmi hagyomány, közös nemzeti kultúra és főként a közös anyanyelv. Irodalmunk lényegi egysége mellett azonban a trianoni békediktátummal Magyarország szomszédaihoz csatolt három és fél milliónyi magyarságnak az irodalmában a kisebbségi lét következtében sajátos jegyek is kialakultak.

A kisebbségi magyar irodalmak – különböző körülményeik, kulturális és történelmi tapasztalataik, létszámuk, földrajzi elhelyezkedésük folytán – egymástól is különböznek.

A rendszerváltozás a magyar irodalom egységtudatát megerősítette, de a kisebbségi magyarság legfontosabb közösségi problémáit nem oldotta meg, hanem sok esetben bonyolultabbá tette azokat. A sajátos kisebbségi létben gyökerező irodalmak továbbra is külön figyelmet érdemelnek a magyar irodalom egészén belül.

Amikor az egyes kisebbségi magyar irodalmakat külön-külön tárgyaljuk, nem az egésztől akarjuk elválasztani azokat, hanem a rész vizsgálatával éppen az egészet akarjuk összetettebben látni és láttatni.

A mozaik nemzet fogalmának mintájára irodalmunkat olyan mozaik irodalomnak tekinthetjük, amelyik önálló részekből áll, de ezek a részek együtt alkotják az egészet, s az egész csak az összes rész egysége révén teljes. Azonos anyagok, azonos minőség-lehetőségek és különféle színek egysége alkotja nemzeti irodalmunkat.

Kötetünk a kisebbségi magyar irodalmak ezredvégi állapotát méri föl áttekintő tanulmányok, pályaképek, műelemzések formájában.

Görömbei András